

Sykehuset Innlandet HF

HELSE SØR-ØST

MRSA Case

Fagdag smittevern
Oppland/Hedmark
25.09.19

Hvorfor overvåking, screening og isolering?

- Hovedmålet for tiltakene rundt MRSA er at den ikke skal etablere seg i helseinstitusjoner i Norge
- Som tidligere år ble de fleste diagnostisert av fastlege
- I 2018 var
  - 479 (19%) pasienter på diagnosetidspunktet.
  - 47(2%) var beboere på sykehjem
  - 2.010 (79%) var diagnostisert i allmennpraksis.
- Totalt ble det rapportert at 87 var helsepersonell

smittevern 16

MRSA-veilederen

Nasjonal veileder for å forebygge spredning av meticillinresistente *Staphylococcus aureus* (MRSA) i helseinstitusjoner

Nasjonalt folkehelseinstitutt og Helseinstituttet
Juni 2009

2016

Smittevern 23

Håndhygiene

Nasjonal veileder

smittevern 9

Isoleringsveilederen

Bruk av isolering av pasienter for å forebygge smittespredning i helseinstitusjoner

folkehelseinstituttet

Infeksjonskontrollprogram

smittevern 15

Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta

folkehelseinstituttet

smittevern 18

Smittevern boka

6. utgåve, 2009

folkehelseinstituttet

Smittevern og pasientsikkerhet!

Antibiotikastyringsprogrammet

NYHET

Fortsatt lav forekomst av antibiotikaresistente bakterier

Publisert 19.09.2019

Antibiotika (illustrasjonsbilde). Foto: Colourbox.com

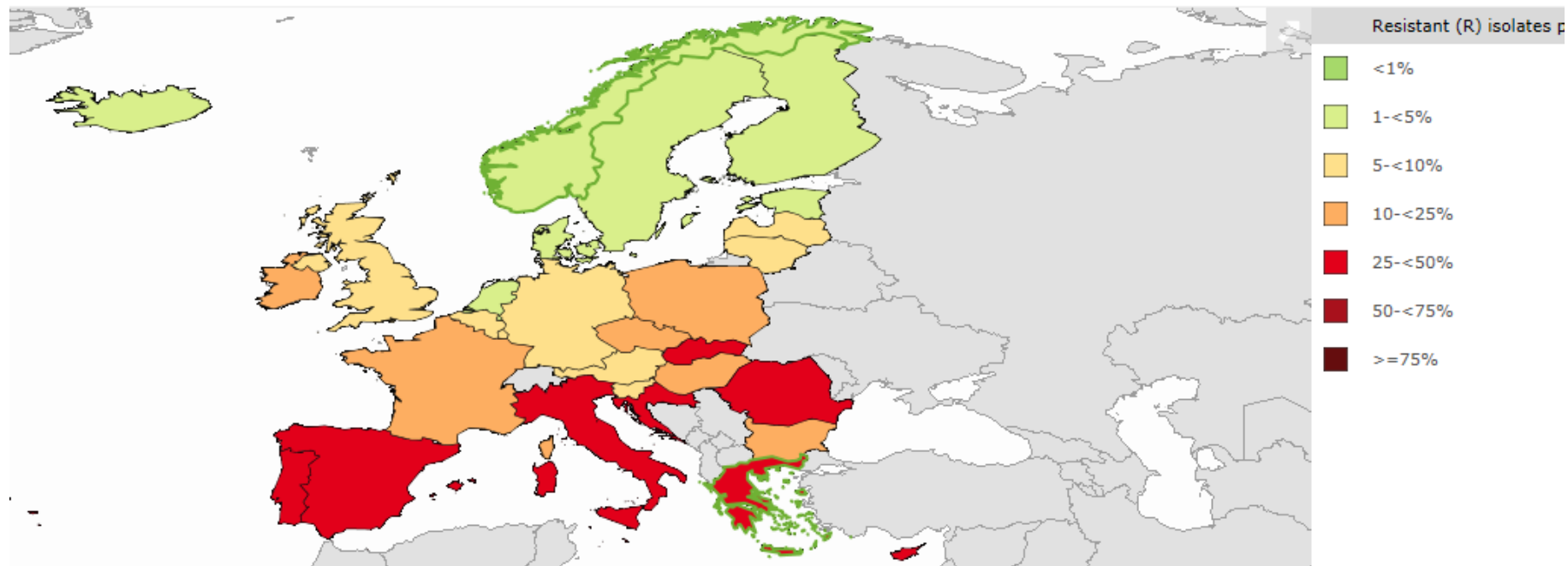
Lavt forbruk av bredspektrede antibiotika og effektive tiltak mot spredning av resistente bakterier er oppskriften på å holde forekomsten av antibiotikaresistens nede. Det viser resultater i rapporten NORM/NORM-VET 2018. Antibiotikabruken blant mennesker er gått ned med 24 prosent siden 2012.

- Skriv ut
- Del på e-post
- Del på Facebook
- Del på Twitter

Multiresistente bakterier og reisevirksomhet

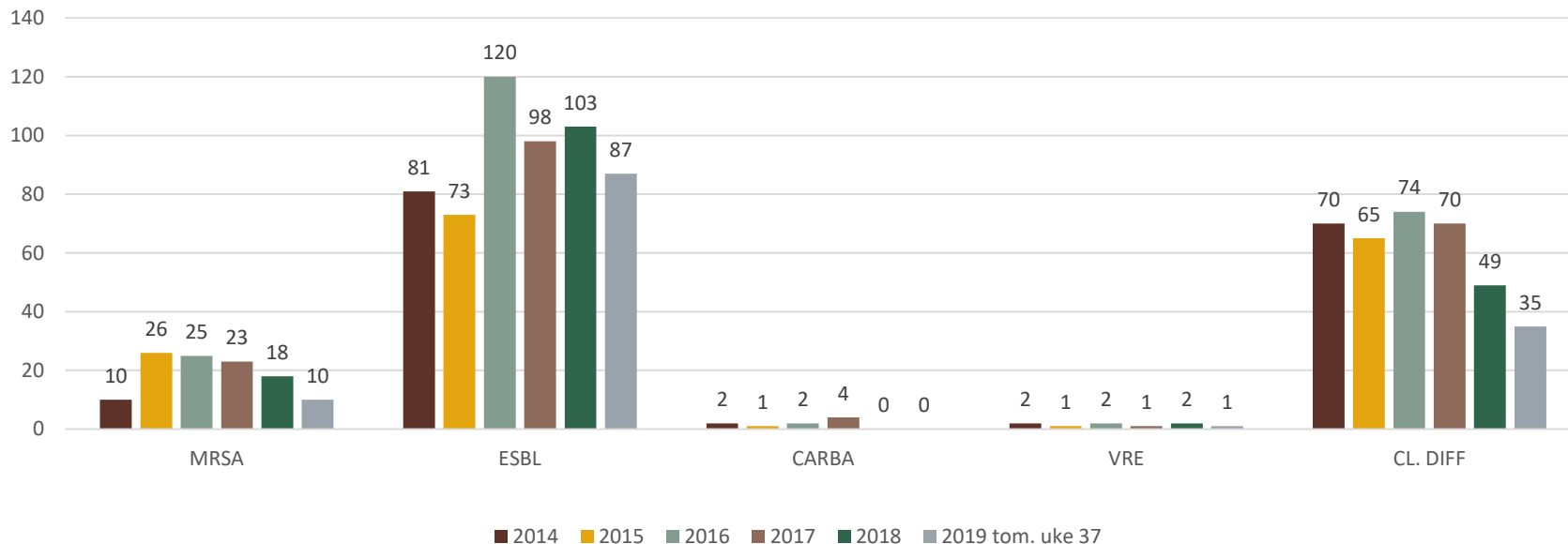
- Det påvises imidlertid en jevnt økende forekomst av multiresistente bakterier i prøver fra norske pasienter.
- Dette kan ofte settes i sammenheng med reisevirksomhet eller kontakt med helsetjenester i utlandet.
- Meldesystemet for infeksjonssykdommer (MSIS) registrerte
  - 905 tilfeller av MRSA-infeksjon i 2018 mot
  - 887 i 2016 og
  - 763 i 2017
- Smittekilde: flest utenfor Norden, ukjent, Norge.

MRSA i Europa (2017)

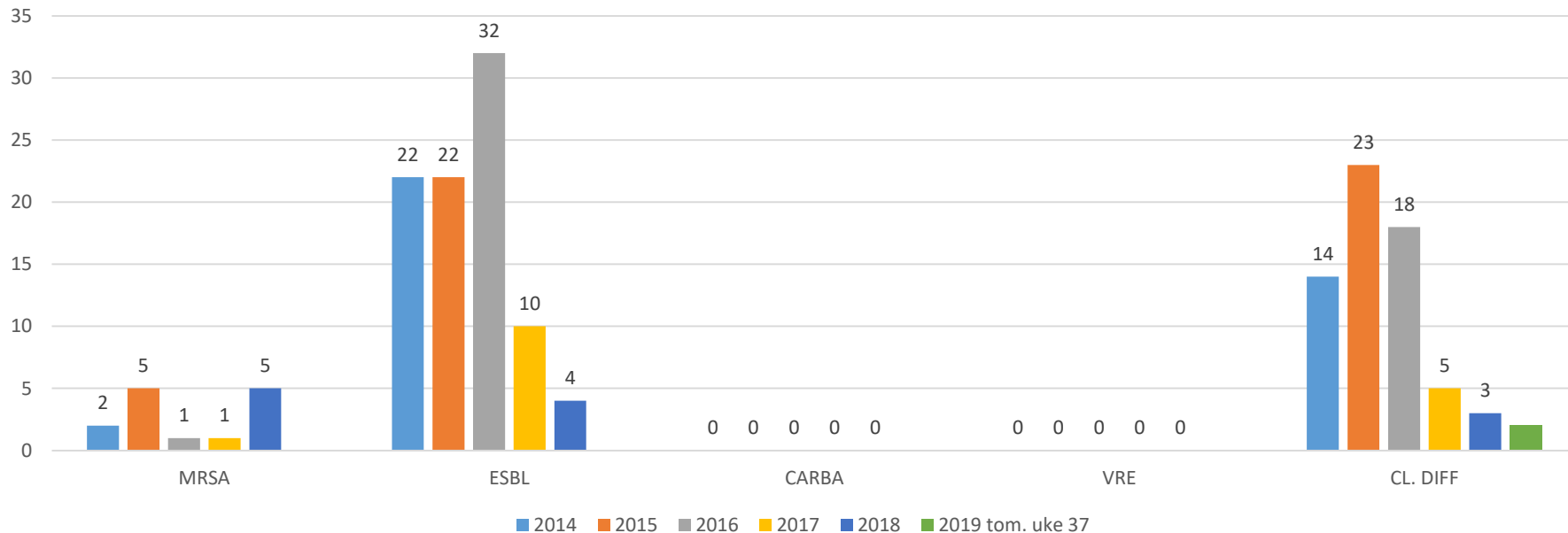
OVERVÅKING AV RESISTENTE MIKROBER SIHF

Sykehuset Innlandet

OVERVÅKING AV RESISTENTE MIKROBER SYKEHJEM HEDMARK OG OPPLAND

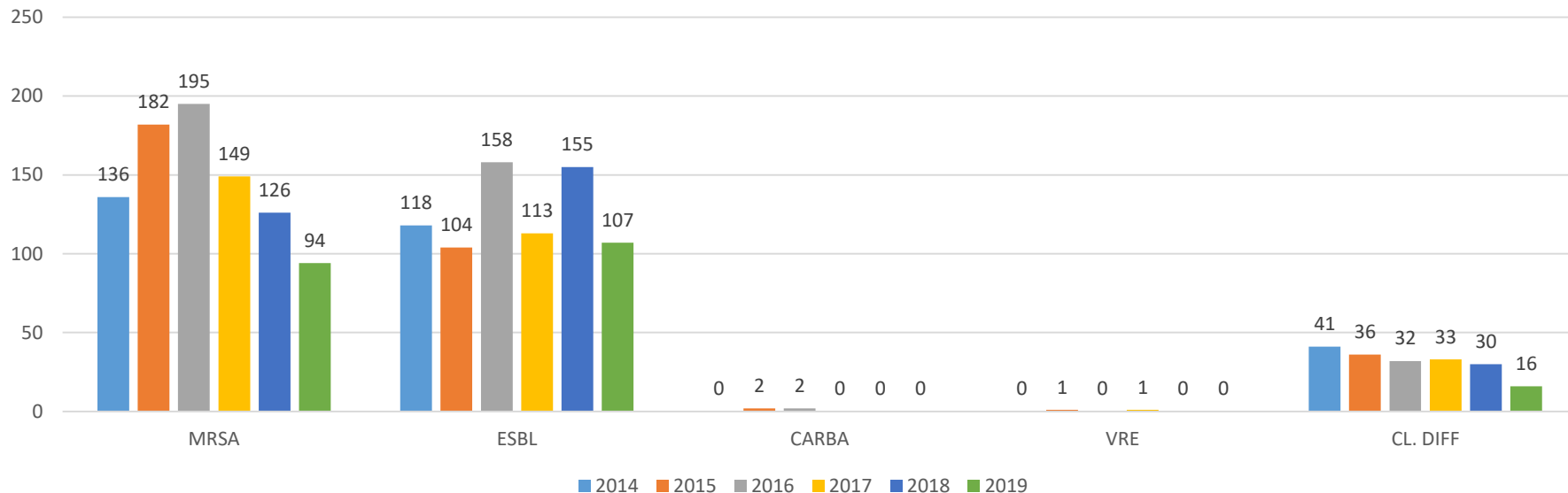
Sykehjem

OVERVÅKING AV RESISTENTE MIKROBER HEDMARK OG OPPLAND

ALMENNPRAKSIS

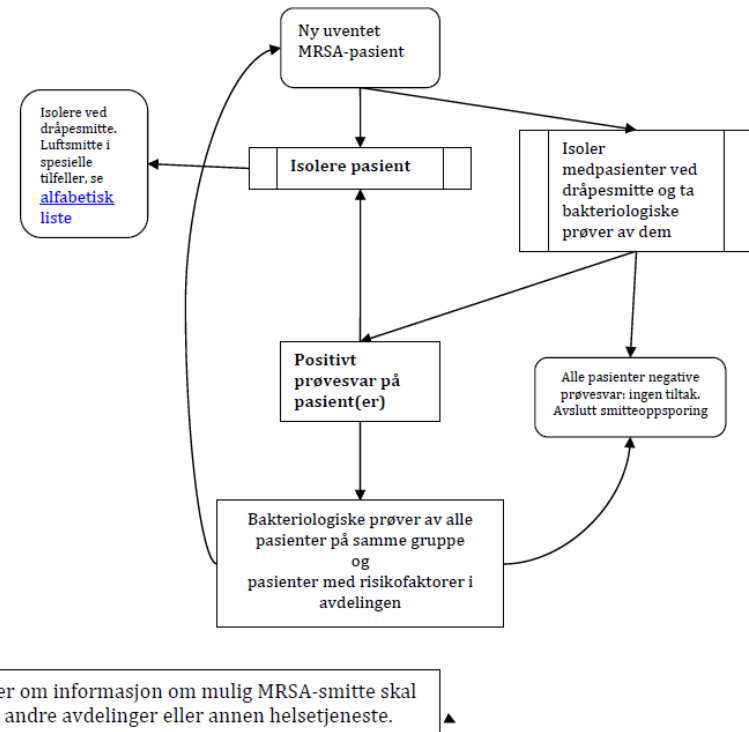

RISIKOVURDERING- isolering på mistanke

Smitteoppsporing etter uventet funn av MRSA hos pasient

- Telefon fra Mikrobiologisk avd - prøven viste oppvekst av MRSA
- Hygienesykepleier kontakter avd:
  - råd om isolering eller «smittevask»
  - screening av medpasienter
  - liste over medpasienter
  - Infomøte på avdelingen
- Sjekkliste med fordeling av ansvar/tiltak
  - Hygienesykepleier og smittevernlege
  - Pasientansvarlig lege/fastlege/kommune lege
  - Avdelingssykepleier/sykepleier
- Varsle kommunehelsetjenesten, fastlege
- Vurdere utbruddsvarsling

Ved stort volum av prøver, ved smitteoppsporing eller epidemi, kontaktes Avdeling for medisinsk mikrobiologi på tlf. (612) 72904/-05. I slike tilfelles ber vi om at man forsøker å unngå prøvesending på torsdag eller fredag.

Genotype

TABLE 41. The 10 most common *spa*-types in Norway in 2018.

<i>spa</i> -type	CC	No. of isolates	% of total*
t002	5	150	8.7 %
t304	6	124	7.2 %
t008	8	120	6.9 %
t127	1	110	6.3 %
t223	22	109	6.3 %
t019	30	67	3.9 %
t437	59	46	2.7 %
t034	398	44	2.5 %
t044	80	30	1.7 %
t105	5	30	1.7 %

* % of isolates genotyped.

PASIENTER: den som tar prøven bruker hansker, munnbind og smittefrakk.

Risikokategori	Antall prøver	Prøve tas fra (en remisse pr. person)
Alle pasienter	3 prøveglass	- Begge nesebor - Svelg inklusiv tonsiller - Perineum
Hvis aktuelt	1 prøveglass fra hvert sted	- Sår/eksem/arr (obs. hender, hodebunn, øyelokk, øregang) - Innstikksteder for fremmedlegemer (dren, trakeostomi, intravaskulære katetre, shunter) - Kateterurin

PERSONALE: den som tar prøven bruker hansker, munnbind og evt. smittefrakk.

Risikokategori	Antall prøver	Prøve tas fra (en remisse pr. person)
Screening	2 prøveglass	- Begge nesebor - Svelg inklusiv tonsiller
Hvis aktuelt	1 prøveglass fra hvert sted	- Evt. fra sår/eksem/arr (obs. hender, hodebunn, øyelokk, øregang)

Etter pos MRSA;
+ perineum

Slik skal prøven tas:

Nese:	Prøve tas fra innsiden av begge nesebor (<i>vestibulum nasi</i>). Penselen stikkes ca. 1 cm inn i neseåpningen og roteres 2-3 ganger rundt hele omkretsen av neseboret. Samme pensel til begge nesebor.
Svelg:	Gni penselen over begge tonsiller og bakre svelgvegg.
Sår/eksem/arr:	Synlig puss vaskes bort med sterilt saltvann før prøven. Fra øregang – rotere med fuktet pensel rundt ytre del av øregang. En pensel til hvert øre.
Perineum:	Tas fra området foran endetarmsåpningen.
Kateter, dren o.a fremmedlegemer:	Ta prøve fra huden rundt innstikksted
Urin:	Ta urinprøve av urin ved permanent kateter.

Helsearbeider og smitterisiko?

RESULTATER

- 10 142 ansatte i helsevesenet ble testet for MRSA (14 sykehus)
  - positivt funn hos 31 ansatte (0,31 %).
  - 19 ansatte (0,19 %) påvist samme MRSA-stamme som hos indeksskasus.
  - I kun to av 351 smitteoppsporinger (0,57 %) ble samme MRSA-stamme funnet hos mer enn én ansatt.

- <https://tidsskriftet.no/2018/03/originalartikkel/mrsa-forekomst-blant-helsepersonell-ved-smitteoppsporing-i-sykehus>

Hva er et utbrudd?

Definisjon av utbrudd:

- flere tilfeller enn forventet av en bestemt sykdom innenfor et område i et gitt tidsrom
- to eller flere tilfeller av samme sykdom med antatt felles kilde (hotell/feriested, utstyr, næringsmidler, vann ol).

- Utbrudd i og utenfor helseinstitusjon skal ifølge MSIS-forskriften varsles kommuneoverlegen som igjen skal varsle Folkehelseinstituttet. Med varslingsmenes en umiddelbart formidlet beskjed

- <https://www.fhi.no/sv/utbrudd/hvordan-varsle-om-utbrudd---vesuv/>

Varsling av utbrudd i helseinstitusjon

- Mistenkte eller påviste utbrudd av smittsomme sykdommer i **sykehus eller annen institusjon** som er omfattet av Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 1-2, skal omgående varsles til fylkesmannen og til Folkehelseinstituttet med kopi til det regionale helseforetakets kompetansesenter for sykehushygiene.
- Mistenkte eller påviste utbrudd av smittsomme sykdommer i **kommunal helseinstitusjon** skal varsles til kommuneoverlegen og fylkesmannen. Kommuneoverlegen skal, dersom mistanken ikke raskt kan avkrefte, varsle Folkehelseinstituttet.

Bevegelse er medisin

Pasientguide

Motvirker komplikasjoner og tap av funksjon

Benstrek 5 min 😊

Hvem skal screenes?

Forhåndsundersøkelse (bakteriologiske prøver) skal utføres etter disse risikosituasjonene:

> 12 mnd siden

Alle som har:
• fått påvist MRSA,
men senere ikke
hatt 3 negative
kontrollprøver

3 sett, minimum, nese,
hals (+perineum pas)

Siste 12 mnd

Alle som har:
• fått påvist MRSA (selv om senere kontrollprøver har vært negative)
• bodd i samme husstand som MRSA-positive
• hatt nær kontakt med MRSA-positive uten å bruke beskyttelsesutstyr¹

Alle som har vært utenfor Norden og der har:
• vært innlagt i helseinstitusjon. Norske helseinstitusjoner i utlandet sidestilles med andre helseinstitusjoner i utlandet. Det vil si at forhåndsundersøkelse for MRSA må tas.
• fått omfattende undersøkelse eller behandling² i en helsetjeneste (f.eks fått utført sårskift, tannbehandling og annen invasiv prosedyre (scopier, innvendig ultralyd, rtg. med kontrast), piercing, tatovering.
• arbeidet som helsearbeider³, eller oppholdt seg i barnehjem eller flyktningleir

Alle som har sår-/hudinfeksjon, kronisk hudlidelse eller medisinsk utstyr gjennom hud eller slimhinne, og som har:
• oppholdt seg sammenhengende i mer enn 6 uker i land utenfor Norden⁴

**MRSA-
prøve ved
behandling
eller
pasient-
rettet
arbeid
i sykehus**

MRSA fri først etter
negative
kontrollprøver;

7, 14, 21 dgr pluss
3, 6, 12 mndr

Mål og viktige prinsipper

Viktige prinsipper

- MRSA skal ikke forsinke nødvendig undersøkelse og behandling
- Tiltak må ikke gå ut over krav og begrensninger lovverket setter (f.eks. i forhold til bruk av tvang)
- MRSA skal ikke utenfor helseinstitusjoner forhindre deltagelse i skole, arbeidsliv eller fritidsaktiviteter

Forts. case etter utskrivelse fra sykehus

Pasient 1 (Hjerte/ Venøs leggsår)

- Sårstell utføres på legekantoret i lang tid.
- Fastlege kontaktes; blir informert om anbefalte rutiner ved MRSA, forhåndsregler, samt screenings rutiner.
- Pasienten bor ikke på gård.
- Ingen pårørende i helsesektoren.
- Kone innlagt på sykehjem.
- Sykehjemmet blir kontaktet; Anbefaler screening, svar - negativ. Følges allikevel opp med jevnlig screening prøver hver 3-4 uke. **Basale smittevernrutiner** skjerpes og gjennomføres. Status i dag -Negativ.
- Hjemmesykepleien tar etter hvert over sårstell, de kontakter hygienesykepleier.
- Hjemmesykepleien gjennomfører dråpesmitte regime v/sårstell

- Pasient blir igjen akutt dårlig i hjemmet, hentes av ambulanse.
- Ambulanse? Vår risikovurdering av situasjonen, ingen grunn til screening av ambulansespersonellet.
- Pasientens status i dag; Usikkert- fortsatt leggsår.

Forts. Case

Pasient 2 (Lungesyk)

- Kontaktet fastlege og hjemmesykepleie
- Ingen i familien jobbet i helsesektoren
- Bodde ikke på gård
- Fastlege følger opp pasienten

Sykehus

- Pasienten isoleres på mistanke!
- Merkes i journal
- Utskrivelse/overflytting; varsle kommunehelsetjenesten ved bekreftet/eller mistanke om MRSA i god tid.

Sykehjem

Vurder sanering – tilby/gjennomfør sanering.

1. Isoleres på enerom m/eget bad og WC i saneringsperioden (gyldig samtykke = pasienten er informert om og forstått)
2. Personale under antibiotikabehandling skal ikke stelle pasient med MRSA. Personal med stomi (eller annet gjennom huden), utalt eksem, psoriasis.

Vurdert JA, gjennomfør sanering.

1. Familie; Screenes? Saneres samtidig?

Ingen sanering/MRSA positiv:

Høy risiko sone (pasientrommet + bad/wc), utenfor lav risiko sone

1. Rene klær hver dag
2. **God håndhygiene**
3. Rene hjelpemidler hver dag
4. Obs pasientens tilstand

Dråpesmitte

Ta på før du går inn:

- Munnbind
- Smittefrakk
- Hansker

Husk:

- Hånddesinfeksjon

HÅNDESINFESJON
20-30 sekunder

Dråpesmitte

Ta på før du går inn:

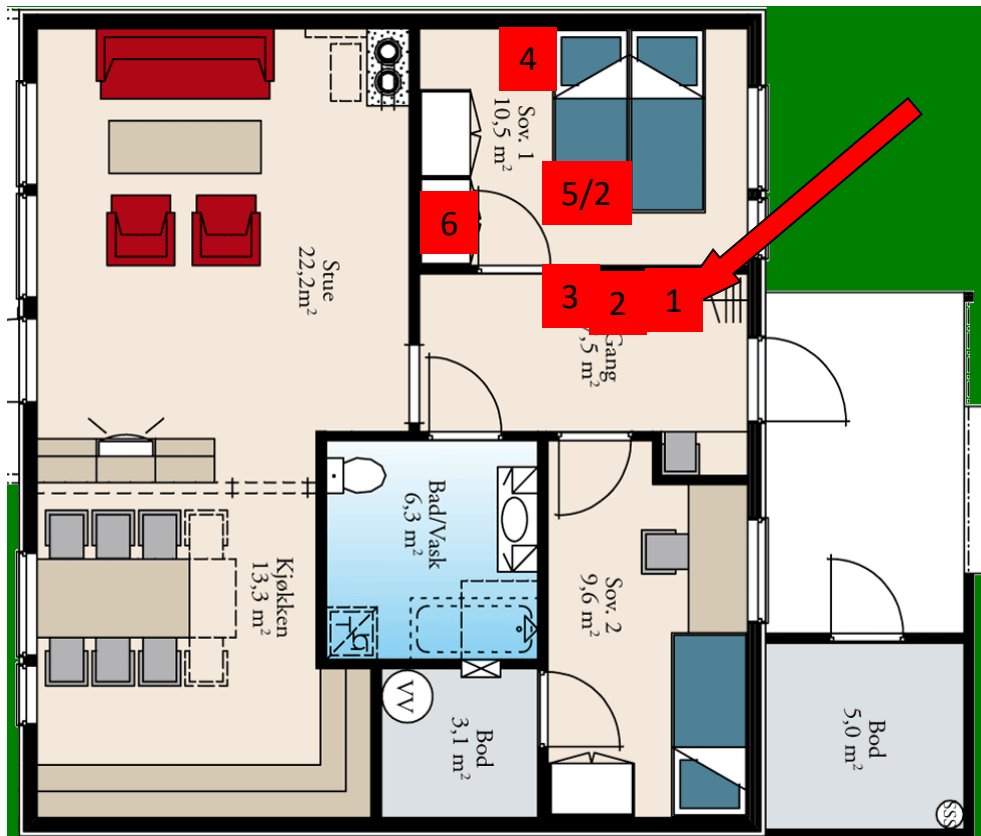
- Munnbind
- Smittefraks
- Hånder

Husk:

- Hånddesinfeksjon

Hjemmesykepleien

1. Ta av deg yttertøyet, legg nøkler og mobil i plastboks/jakkelomme
2. Hånddesinfeksjon.
3. Ta på smittevernutstyr
4. Rent bord til sårutstyr.
5. Brukt sårutstyr og smittevernutstyr, dobbelt emballeres. Kastes som smitteavfall eller restavfall
6. Husk hånddesinfeksjon

Sanering 7 dager

- **Hud, kropp, hår;** Kroppsduj og hårvask X 1 med Hibiskrub, to innsåpninger, virketid ca 1 min. Bruk ny ren klut eller engangsklut. Skyll grundig. Rent håndkle for hver gang.
- **NESESALVE:** Lokalbehandling i nesen med mupirocin holdig salve 2 – 3 ganger daglig.
- **Halsen;** Corsodyl munnskyllevæske, gurgling x 3 daglig i ca 1 min.
- **Sengetøy, håndklær og klær;** Daglig skift, vaskes på 85 °C, eventuelt minimum 60 °C (i 20 minutter).

Forts. sanering

- Tannbørsten desinfiseres etter hver bruk/eller engangs.
- Obs 1 tannglass til hvert familiemedlem
- Tannkremen kan deles opp i porsjoner
- OBS Unngå tannpuss rett før/etter Corsodyl. Vent minimum 10 min. Zendium tannkrem mindre inaktivering av Corsodyl.
- Tannproteser, desinfiser 2 ganger daglig med en blanding av 95 ml sprit 70 % og 5 ml klorhexidinholdig munnskyllevæske 2mg/ml.
- Kast alle brukte kroppspleieprodukter / makeup. Daglig rengjøring av kammer, børster, barbermaskiner, briller.
- Unngå bruk av smykker, de rengjøres godt før bruk etter endt sanering.

Videre oppfølging

1. Kontrollprøver; (nese, hals og perineum) etter 7 dager, 14 dager og 21 dager.
2. Deretter etter 3mnd, 6mnd og 12mnd.
3. FRI

1. Hvis positive kontrollprøver:
  - Svikt i saneringen?
  - Ny sanering?

MRSA pasient

Husk å melde i fra og gi beskjed

1. Pasienter som skal til poliklinisk undersøkelse
2. Innleggelse på sykehus
3. Andre helseinstitusjoner, avdeling
4. Ambulansetjenesten

Personal MRSA

- Sykemeldes i sanerings perioden og frem til 3 negativt prøvesett (SIHF)
- Sanering; **7 dager**
- Familie; Saneres samtidig?
- Kontrollprøver; 3 negative sett (nese/hals/perineum) med en ukes mellomrom (7 dager etter saneringslutt, 14 dager etter saneringslutt, 21 dager saneringslutt deretter nye prøver etter 3mnd.saneringslutt, 6mnd.saneringslutt og 12 mnd.saneringslutt.
- Hvis positive kontrollprøver: Fortsatt sykemelding, ny sanering.

Daglig renhold/desinfeksjon i saneringsperioden og etterpå

VIRKON
Kloroxon 1000 mg/l
Blanding og bruk

1 Lukket vann (20-25°C)
1 l vann i 0,5 l eller 1 l flaske
Fyll flasken med lukket vann.

2 2 tabletter (200 mg) + 1 liter vann
1 tablett i 0,5 l flaske
2 tabletter i 1 l flaske

3 Riktig bruk: Sprut på alle overflater som berøres av pasienter eller besøkende.

4 Riktig blanding: En fullstendig blanding av vann og Virkon i 1 l vann.

Desinfeksjon av overflater:

- Følg instruksjonene på flasken.
- Skrubbe overflaten med vann og såpe før bruk av Virkon.
- La virkemiddelet virke i 10 min.
- Skrubbe overflaten med vann og såpe etter bruk av Virkon.

Synlig forurensning/ Slik: Desinfeksjon:

- Etter bruk forurensningen på overflaten skal fjernes ved å skrubbe med vann og såpe.

Synlig forurensning utgår:

- Etter bruk skal overflaten skrubbes med vann og såpe.

Virketid: Virkemiddelet virker i 10 min.

Holdbarhet: 10 min.

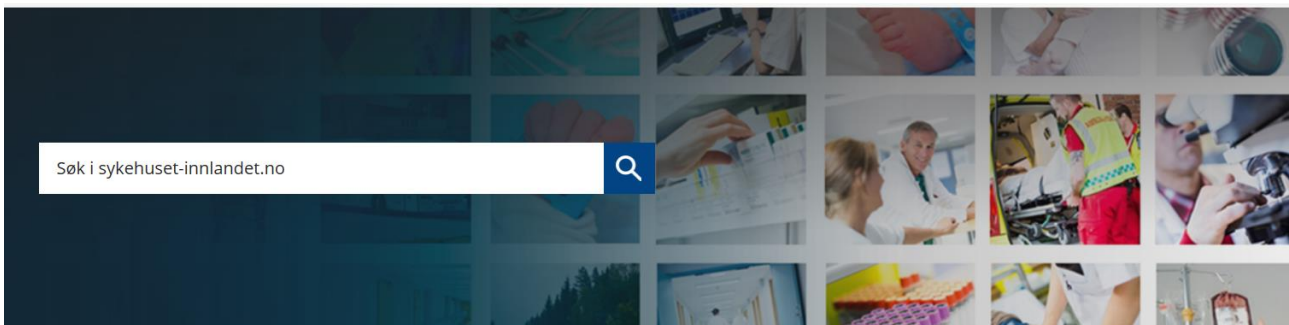
Materialer/overflate: Virkemiddelet virker på alle overflater som berøres av pasienter eller besøkende.

Avfall: Ikke gulvnett for bruk ved Virkon.

BrageMedical

- Renhold med såpe og vann på pasientrommet/soverom og bad/WC
- Flekkdesinfeksjon med Virkon.
- Gå over kontaktpunkter med Desinfeksjonssprit eller Virkon

IKP (Infeksjonskontrollprogram)

Behandling

[Alle behandlinger](#)

[Rettigheter](#)

Avdelinger

[Sykehus](#)

[Psykisk helsevern](#)

Fag og forskning

[Forskning](#)

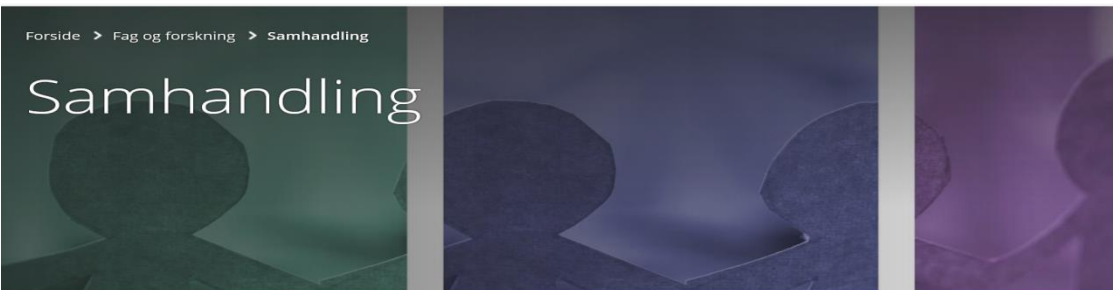
[Samhandling](#)

Om oss

[Aktuelt](#)

[Jobb i Sykehuset Innlandet](#)

Forside > Fag og forskning > Samhandling > **Smittevern**

Smittevern

[↗ Bistand til smittevern i kommunehelsetjenesten](#)

[→ Oversikt over hygienesykepleiere](#)

IKP

[Enkelt søk](#)[Fritekstsøk](#)[Endrede](#)[Utvidet søk](#)

Bistand i smittevern til kommunehelsetjenesten

- + EX.01.02 Håndhygiene/Basale smittevernrutiner
- + EX.01.03 Blodsmitte
- + EX.01.04 Infeksjonsovervåkning (prevalens)
- + EX.01.05 Forebygging av helsetjenesteassosierte infeksjoner
- + EX.01.06 Norovirus/Gastroenteritt
- + EX.01.07 Isolering
- + EX.01.08 MRSA/ESBL/VRE
- + EX.01.09 Infeksjonssykdommer
- + EX.01.10 Skabb og Prionsykdommer
- + EX.01.11 Mikrobiologiske prøver
- + EX.01.12 Infeksjon/smitte hos personalet
- + EX.01.13 Renhold/Desinfeksjon
- + EX.01.14 Avfall

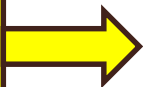

Sanering

Hva er MRSA og hvordan bli kvitt den?

- ▶ Praktiske råd rundt sanering

Brosjyre i
IKP

Basale smittevernrutiner

- Gjelder ved arbeid med alle pasienter, uavhengig av mistenkt eller bekreftet diagnose eller antatt infeksjonsstatus
- Blod, sekreter og eksk्रेter (unntatt svette, tårer), ikke intakt hud og slimhinner kan inneholde smittestoff.

Basale smittevernrutiner i helsetjenesten har to formål:

- De skal beskytte helsepersonell mot smitte
- De skal forebygge smitte til og mellom pasienter

De basale smittevernrutinene

- **Håndhygiene**
- Hostehygiene
- **Personlig beskyttelsesutstyr:**
  - stellefrakk, smittefrakk, forkle
  - hansker, vanntett plaster
  - munnbind, maske, visir, briller
- Håndtere pasientnært utstyr
- Renhold og desinfeksjon
- **Avfallshåndtering**
- Håndtere sengetøy og tekstiler
- Trygg injeksjonspraksis
- Desinfeksjon av hud
- Beskyttelse mot stikkskader
- Pasientplassering

Smittevern = pasientsikkerhet

Basale smittevernrutiner og antibiotika resistens

Håndhygiene og antibiotikaresistens (Martin Steinbakk)

- <https://vimeo.com/267206930>
<https://www.youtube.com/watch?v=nIGK7YXyS6Y>

Den usynlig utfordringen 1

- <https://www.youtube.com/watch?v=TkjinUWvF4M4>
- <https://vimeo.com/161471917>

SPØRSMÅL?

Takk for oss 😊

Rådgiver smittevern/hygienesykepleier
Guro og Mona